

Oponentský posudek

Oponent: Pavel Kolář, Th.D.

Oponovaná práce:

SIVÁK, Pavel. *Identifikace romského etnika s církvemi*. (The Identification of Gypsy ethnicity with churches). Bakalářská práce. Vedoucí: Doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D. Praha: HTF UK, 2013. 69 s.

Předložená bakalářská práce pana Pavla Siváka se věnuje tématu, které je zejména v naší současné společnosti, ve které panuje stále se zvyšující napětí mezi majoritním obyvatelstvem a romskou menšinou, velmi potřebné a důležité. Zejména vztahu Romů k církvím je však věnována v akademickém prostředí velmi malá, ba téměř žádná pozornost. **Oceňuji proto odvalu pana Siváka se tématu ujmout**, ačkoli se nemohl opřít – s výjimkou diplomové práce Ondřeje Kováče z ETF UK – o žádná předchozí zkoumání. V celé práci autor **vychází ze své osobní zkušenosti** romského poradce i pastorační práce v církvi (ČCE).

Autor se zvolenému tématu věnuje ve 4 samostatných kapitolách. První z nich (2.) je stručným přehledem dějin Romů se zaměřením na Českou republiku a jejich současným sociálním postavením v ČR. Druhá kapitola (3.) je hrubým nástinem některých romských zvyků a spíše autorovou osobní reflexí některých rysů tradiční romské spirituality. Největší důraz je položen na tradici společného stolování, tzv. revenanty a s nimi související význam křtu a pohřbu u romského etnika. V obou kapitolách se autor opírá o vybranou sekundární literaturu a svoji zkušenost. Přehledu zejména misijní činnosti jednotlivých církví mezi Romy a působení některých z nich v duchovní službě je věnována kapitola třetí (4.). V ní se autor opírá zejména o diplomovou práci Ondřeje Kováče *Cesty a formy misijního svědectví mezi Romy v České republice na přelomu tisíciletí*, která byla obhájena na sesterské ETF UK v roce 2003. Původním vkladem pana Siváka je pak kapitola poslední (5.), ve které předkládá medailonky Romů a Romek, kteří působili či působí v duchovní a pastorační službě v jednotlivých církvích. Kapitola je založena na několika autorových interview a osobním sběru informací.

Na předložené práci **oceňuji** zejména:

- volbu tématu
- osobní přístup autora
- pokus o propojení práce s odbornou literaturou, osobní zkušenosti a (kvalitativního) výzkumu

Bohužel vykazuje práce i některé z mého pohledu velmi **vážné nedostatky**, kterým by autor předložené práce měl čelit při její obhajobě:

1. definování cíle práce a zvolených metod

- a. Autor vymezil cíl své práce následujícím způsobem: „*Cílem této práce je vnést náhled do romské religiozity a její uplatnění v životě. Objasnit, jak se Romové k církvi stavěli a staví. Jaké bylo jejich pojetí víry v době indického exodu a v době migrace a jak se změnilo poté, co u nás byli nuceni přestat kočovat a usadili se.*“ (s. 8) To je poměrně volné vymezení tématu bez jasnějšího a přesnějšího vymezení cíle práce. Autor nejen v Úvodu, ale ani v další části práce nediskutuje téma, které je v samotném názvu

práce. Nikde v práci se dle mého soudu cíleně nezabývá otázkou **identifikace** Romů s církvemi v České republice. S tím souvisí i skutečnost, že neuvádí a nezdůvodňuje **metody**, které uplatnil při zpracování tématu.

2. definování použitých pojmů

- a. S nejasností cíle souvisí i absence vymezení toho, co autor míní dvěma základními pojmy, které v práci používá. Postrádám zejména charakteristiku **kritérií**, podle kterých autor **stanovuje příslušnost k romskému etniku**. Rovněž autor neuvádí, co rozumí pod výrazem „**identifikace s**“. Bez toho však nemůžeme mít jasno, co chce vlastně zjistit (zkoumat), jak toho má dosáhnout a koho se výzkum týká. Podobná situace je i s pojmy **religiozita**, resp. **spiritualita** (3. Kapitola).

3. zpracování tématu

- a. Pokud se autorovi nepodaří u takového tématu jasně vymezit cíl i postup práce, pak lze očekávat, že celá její stavba nebude pevná. To bohužel potvrzuje i předložená práce. Vidím ji spíše jako **kaleidoskop** volně sdružených témat a motivů, které souvisejí s všeobecným tématem „Romové, spiritualita a církev“.
- b. Oceňuji, že autor ve své práci uplatnil své **osobní zkušenosti**. **Postrádám** však jejich **základní reflexi** (do jaké míry mohou být osobní zkušenosti generalizovány?) **v kontextu odborné literatury**. O tom dobře svědčí sám autor: „*Tato (tj. 3.) kapitola obsahuje mé vlastní zkušenosti získané s rozhovory v romských rodinách v pozici romského poradce. Nepůjde-li o přímou citaci Hübschmannové, jsou zdroje uváděny pouze proto, že se o tom samém zmínila Horvátová, anebo je ta samá zkušenost obsažena v diplomové práci Kováče, či jinde. (sic!)*“. Nejenom že v této kapitole Hübschmannovou vlastně nikde přímo necituje, ale nejasný je i vztah k ostatním pramenům.
- c. 4. Kapitola, jež má mapovat misijní činnost církví mezi Romy, se zcela opírá o diplomovou práci Kováče z roku **2003!** Z práce **není jasné**, zda se autor pokusil v diplomové práci **uváděné údaje ověřit nebo aktualizovat!** Ze srovnání s diplomovou prací (verzí dostupnou na internetu) to vidím jako nepravděpodobné. A je to škoda.
- d. Cením si úsilí autora předložit v práci charakteristiku Romů a Romek, kteří sloužili nebo slouží v církvích (5. Kapitola). Je však pro mne určitým zklamáním, že autor zejména tam, kde měl příležitost vést osobní rozhovor, v podstatě téma rozhovoru nezaměřil na základní téma své práce. Proto se v práci objevují **pouze biografické črty bez hlubší analýzy a srovnání, které by přinesly konkrétní zjištění**, jak o tom svědčí prosté srovnání textu práce a přepsaných rozhovorů.

4. Závěr

- a. Bohužel i samotný Závěr dokládá, že předložené práci chybí ujasnění toho, co je vlastně jejím cílem a co chtěl autor objasnit či zjistit. Navíc, formulace podobného typu jakým je ta následující, nepatří do akademického textu: „*...předsudky, které o Romech kolují, pramení z neznalosti a nepochopení historie, která si s nimi velmi krutě zahrála. Jistěže souhlasím s tím, že si za většinu problémů mohli sami (sic!), ale studiem nejen odborné literatury ... zjistíme, že Romům šlo o přežití.*“ (s. 50)

Autor velmi dbá na to, aby odlišil své mínění od mínění autorů, které cituje. Bibliografické údaje splňují základní formální požadavky bibliografické normy. *Resumé* má spíše formu anotace než určitého shrnutí tématu práce a základních zjištění v cizím jazyce. Ačkoli dle slov autora prošel text jazykovou korekturou druhých osob, bohužel i tak vykazuje poměrně dost chyb v interpunkci i vyšínutí z vazby.

Pouze v případě, že se autor uspokojivým způsobem při obhajobě vyrovná se základními kritickými připomínkami, které jsem předložil zejména v bodech 1 a 2, a pokusí se alespoň v jednom případě nabídnout hlubší analýzu jednoho z přiložených rozhovorů s ohledem na zvolené téma „identifikace s církví“, navrhuji, aby práce byla ohodnocena známkou **3 (dobře)**.

V Praze dne 28.8.2013

Pavel Kolář, Th.D., v.r.